

Dyslexiförbundet FMLS

2011-05-16

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över slutbetänkandet i SOU 2010:95 - Se, tolka och agera.

Dyslexiförbundet FMLS lämnar härmed följande yttrande över rubricerat slutbetänkande.

Dyslexiförbundet FMLS är ett handikappförbund som organiserar personer med funktionshindret läs- och skrivsvårigheter/dyslexi och matematiksvårigheter/dyskalkyli samt bevakar och tillvaratar deras intressen.

Vi har i yttrandet koncentrerat oss på de områden i betänkandet som rör elever med funktionsnedsättningar.

Skolverket har angivit att cirka 6-8 procent av eleverna i grundskolan har svåra läs- och skrivsvårigheter. Man räknar med stöd av olika screeningsundersökningar med att 4-5 procent av skoleleverna har dyslexi. Beträffande dyskalkyli är både diagnos och förekomst av mer osäker natur.

Inledande synpunkter

Vi delar i stort utredningens analyser, slutsatser och förslag. Utredningen lägger en rad strategiska och viktiga förslag som sammantaget kan bidra till en bättre måluppfyllelse, hälsa och trivsel för utsatta barn i skolan.

Vi delar slutsatsen att skolan förändrats över tid på grund av stora samhällsförändringar och att ökad kunskap och analys måste ligga till grund för det fortsatta reformarbetet i skolan. Speciellt för utsatta elever.

Vi delar utredarens uppfattning om att arbeta med förebyggande och främjande åtgärder. Elever med läs- och skrivsvårigheter till exempel upptäcks många gånger alldeles för sent i skolan, vilket får svåra konsekvenser för läsning, inläring hela skolsituationen. Med större

kunskaper hos skolans personal och med ett mer organiserat kartläggningsförfarande bland yngre elever kunde många fler upptäckas i tid.

Vi delar vidare utredarens förslag om att regelverket måste stärkas för att ge de allra svagaste eleverna ett starkare stöd. Det regelverk som hittills funnits har inte tillräckligt skyddat elever i behov av särskilda insatser. Ej heller den nya skollagen ger ett tillräckligt stöd. ***Skollagen måste därför stärkas med en ovillkorlig rätt till specialpedagogiska insatser för elever med funktionsnedsättning.*** Den nya skollagen som nu införs medför endast en mycket otydlig skyldighet för skolhuvudmannen att ha en elevhälsa, vilken inbegriper specialpedagogik.

Vi instämmer med Diskrimineringsombudsmannen - DO, att utredningen i större utsträckning kunde ha anlagt ett generellt diskrimineringsperspektiv på sakfrågorna. Enligt Diskrimineringslagen ska skolorna utföra ett målinriktat arbete i syfte att främja elevers lika rättigheter, ett arbete som varje år ska redovisas skriftligen. Med utgångspunkt i detta skulle en tydligare analys av just allas rätt till en likvärdig utbildning kunna synliggöras, utifrån de diskrimineringsgrunder som lagen fastställer.

Kap 7.1.1 Bättre samordning mellan myndigheten

Vi delar förslaget att Skolverket bör ges ett samordningsansvar för statliga insatser som riktas mot förskola, skola och annan pedagogisk verksamhet. Dagens situation, där Skolverket har en så otydlig roll att inget i praktisk mening görs för elever med funktionsnedsättning är oacceptabel.

Kap 7.1.2 Samverkan på kommunal central nivå och

Vi tillstyrker förslagen.

7.1.3 Förtydligande av skyldigheten att samverka

Vi tillstyrker förslagen.

Kap 7.2.1 Barn och elevers rätt behöver stärkas

Vi tillstyrker förslagen.

Kap 7.2.3 Övergångar mellan skolformer och stadier.

Vi instämmer i att övergångarna måste utformas så att inte värdefull information om enskilda elevers behov och lärande förloras i olika övergångar. Det man under många år byggt upp kan raderas bara på några veckor i en ny utbildningssituation. Detta drabbar enskilda elever hårt och är ett oacceptabelt resursslöseri.

Kap 7.3.1 En samlad elevhälsa – ett stöd för elevers måluppfyllelse

Vi delar utredarens uppfattning att elevhälsan har en strategisk uppgift inom skolans ram. Vi instämmer i förslaget att regeringen, i samband med den översyn av förordningar och andra styrdokument som nu görs inför att den nya skollagen träder i kraft, ser över de behov av förtydliganden av ansvaret för den samlade elevhälsan som kan finnas mellan berörda statliga myndigheter.

Vi vill även uppmärksamma att själva skolsituationen i sig är en riskfaktor för psykisk ohälsa. Om en elev med funktionsnedsättning inte får ett riktigt och professionellt bemötande och om undervisningen inte sker med rätt anpassning, pedagogik och kompensatoriska hjälpmedel kan detta leda till psykisk ohälsa hos eleven.

Kap 7.4 Vetenskap och beprövad erfarenhet

Vi delar utredningens förslag om att genomföra en satsning på praktisknära forskning som betonar kunskapsspridning om hur man framgångsrikt arbetar med att upptäcka och hjälpa utsatta barn i skolan. Dessa användbara forskningsresultat bör tillsammans med utbildning om vad som kännetecknar målgruppen utsatta barn i skolan ges i såväl skolpedagogernas, elevhälsans inklusive skolhälsovårdens och rektorernas grundutbildning. De är angeläget att rektorer har kunskap kring barn i behov av särskilt stöd eftersom rektorerna ansvarar för beslut om särskilda insatser.

Dyslexiförbundet FMLS efterlyser en kunskapsbank om undervisning av elever i behov av särskilt stöd. För att kunna utveckla stödet till utsatta barn i skolan som inte når skolans mål är det viktigt att känna till de bakomliggande orsakerna och hur de åtgärdas. Vi förordar att Skolverket, som ansvarig myndighet, inhämtar och sammanställer denna information.

Det finns också en stor otillfredsställelse hos oss och våra medlemmar med den oklara och rättsosäkra situation, som gäller beträffande elever med dyslexi. Ingen gemensam norm finns för utredning och diagnosticering trots att en omfattande myndighetsutövning sker på detta område, där olika myndigheter och kommuner fastställer olika normer och krav. Detta måste ses över och åtgärdas.

Dyslexiförbundet FMLS

Sven Eklöf
kanslichef